

PHÁT HUY CÁC NGUỒN LỰC VĂN HÓA Ở THÀNH PHỐ NHA TRANG, TỈNH KHÁNH HÒA HIỆN NAY

VŨ ĐÌNH ANH^(*)

Ngày nhận bài: 22/02/2024

Ngày thẩm định: 26/02/2024

Ngày duyệt đăng: 15/4/2024

Tóm tắt: Hiện nay, văn hóa được xem là nguồn lực nội sinh đặc biệt quan trọng nhằm thúc đẩy đất nước phát triển theo hướng bền vững, nhân văn. Văn hóa không chỉ là nền tảng tinh thần, định hướng sự phát triển đất nước theo các giá trị, chuẩn mực tốt đẹp, mà còn hiện diện đóng góp trực tiếp vào sự phát triển của kinh tế. Bài viết nhận diện và phân tích thực trạng phát huy các nguồn lực văn hóa ở thành phố Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa thời gian qua, từ đó, đề xuất một số giải pháp để khai thác tốt hơn các nguồn lực phục vụ phát triển kinh tế - xã hội ở thành phố Nha Trang thời gian tới.

Từ khóa: nguồn lực văn hóa; phát huy; thành phố Nha Trang

1. Khái quát về nguồn lực văn hóa
Nguồn lực văn hóa (cultural resources) là khái niệm có nội hàm rộng, đa nghĩa. Trên thế giới có nhiều quan niệm, định nghĩa khác nhau về nguồn lực văn hóa. Theo Bộ Nội vụ Mỹ, nguồn lực văn hóa: “là một khía cạnh của một hệ thống văn hóa được coi trọng hoặc đại diện đáng kể cho một nền văn hóa, hoặc nó chứa đựng những thông tin quan trọng về một nền văn hóa. Nguồn lực văn hóa có thể là một thực thể hữu hình hoặc một hoạt động văn hóa”⁽¹⁾. Cùng với khái niệm nguồn lực văn hóa, nhiều thuật ngữ gần nghĩa khác cũng được nhiều nhà nghiên cứu trên thế giới sử dụng như vốn văn hóa (cultural capital), tài sản văn hóa (cultural assets), tài sản di sản (heritage assets), công nghiệp văn hóa (the cultural industry),... Các quan điểm nghiên cứu này đều thống nhất

vai trò quan trọng của văn hóa đối với phát triển kinh tế - xã hội, là nền tảng gắn kết xã hội, bảo đảm sự phát triển bình đẳng, nhân văn, có bản sắc và bền vững.

Ở Việt Nam, từ những năm 90 của thế kỷ XX đến nay, đã có nhiều quan điểm, công trình đề cập văn hóa như một nguồn lực phục vụ sự phát triển kinh tế - xã hội. Nguồn lực văn hóa được đề cập với nhiều khái niệm có nghĩa gần với nó như “tài nguyên văn hóa”, “tài sản văn hóa”, “vốn văn hóa”, “nguồn lực nội sinh”, “nguồn lực mềm”, “sức mạnh mềm”, “công nghiệp văn hóa”,... Có thể nói, quan niệm về nguồn lực văn hóa nhìn chung có nhiều cách tiếp cận khác nhau.

Trong phạm vi bài viết này, tác giả thống nhất cách tiếp cận theo quan niệm của nhà nghiên cứu Phạm Duy Đức: “Nguồn lực văn hóa là nguồn lực được kết tinh trong các giá trị văn hóa của một dân tộc, một cộng đồng, được biểu hiện thông qua các giá trị văn hóa vật thể, giá trị văn hóa phi vật thể và trong các hoạt động văn

^(*) TS, Học viện Chính trị khu vực III, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

hóa của con người - chủ thể sáng tạo văn hóa. Nguồn lực văn hóa có thể tồn tại dưới dạng hữu hình (như hệ thống di sản văn hóa, các tài sản văn hóa vật thể), hoặc tồn tại dưới dạng vô hình (thể hiện ở giá trị truyền thống, phong tục, tập quán, lối sống của xã hội)⁽²⁾.

Khi gắn với lĩnh vực văn hóa, người ta thường nói đến việc phát huy các giá trị văn hóa. Phát huy là “làm cho cái hay, cái tốt tỏa tác dụng và tiếp tục nảy nở thêm”⁽³⁾. Đây là vấn đề đã được nhiều nhà nghiên cứu quan tâm và khẳng định: “Phát huy giá trị văn hóa là những hành động hướng đích nhằm đưa các giá trị của di sản văn hóa vào trong thực tiễn xã hội. Thông qua hoạt động giáo dục truyền thống, phát huy giá trị di sản văn hóa thành nguồn lực nội sinh phát triển đất nước (gián tiếp); thông qua các hoạt động kinh tế, du lịch, khai thác các giá trị di sản văn hóa như nguồn tài nguyên (tài sản văn hóa) trực tiếp đóng góp vào sự phát triển kinh tế - xã hội”⁽⁴⁾.

Chủ thể phát huy nguồn lực văn hóa chính là con người, là quá trình con người sử dụng, xây dựng, sáng tạo, sản xuất các sản phẩm, dịch vụ văn hóa, hoạt động văn hóa dựa trên các nguồn lực văn hóa để phục vụ sự phát triển kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội và môi trường. Con người vừa là chủ thể phát huy nguồn lực văn hóa, vừa là một dạng nguồn lực văn hóa quan trọng bởi tiềm năng, khả năng sáng tạo văn hóa của mình. Lực lượng chủ yếu để thực hiện phát huy nguồn lực văn hóa bao gồm đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý lĩnh vực văn hóa, đội ngũ văn nghệ sĩ, các nghệ nhân, lao động ở các làng nghề, doanh nhân trong lĩnh vực văn hóa, cộng đồng dân cư là chủ thể lưu giữ, sáng tạo, thụ hưởng văn hóa...

Vấn đề khai thác và phát huy nguồn lực văn hóa ngày càng được Đảng, Nhà nước và toàn xã hội quan tâm, đã và đang mang lại nhiều lợi ích phục vụ sự phát triển của đất nước. Vì vậy, Đại hội lần thứ XIII của

Đảng lần đầu tiên đưa thuật ngữ “nguồn lực văn hóa” vào Văn kiện: “Tăng cường đầu tư, khai thác và phát huy tối đa các nguồn lực văn hóa đi đôi với đổi mới nội dung, phương thức quản lý, khắc phục tình trạng đầu tư dàn trải, kém hiệu quả”⁽⁵⁾. Trong bối cảnh hiện nay, Trung ương và các địa phương cần có những giải pháp phù hợp để khai thác, phát huy hiệu quả nguồn lực văn hóa để văn hóa thực sự trở thành nguồn lực nội sinh cho quá trình phát triển bền vững đất nước.

2. Nhận diện các nguồn lực văn hóa ở thành phố Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa

Thành phố Nha Trang là trung tâm chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội của tỉnh Khánh Hòa, có diện tích đất tự nhiên là 252,6 km², bao gồm 19 phường và 08 xã. Nơi đây có nguồn lực văn hóa phong phú và đa dạng. Về nguồn lực văn hóa vật thể, Nha Trang hiện có 04 di sản văn hóa vật thể cấp quốc gia (trong tổng số 16 di sản cấp quốc gia của tỉnh), bao gồm di tích Tháp Bà Ponagar, di tích Bảo tàng Yersin, danh lam thắng cảnh Hòn Chồng - Hòn Đỏ, danh lam thắng cảnh Vịnh Nha Trang (nhóm các vịnh đẹp nhất thế giới). Nha Trang có 34 di tích cấp tỉnh, với 14 di tích lịch sử, 19 di tích kiến trúc nghệ thuật và 01 di tích lịch sử và kiến trúc nghệ thuật (chiếm 18,9% trong tổng số 180 di tích cấp tỉnh). Ngoài ra, địa phương còn có 17 di tích đã được kiểm kê nhưng chưa xếp hạng⁽⁶⁾.

Về nguồn lực văn hóa phi vật thể, thành phố Nha Trang có Nghệ thuật bài Chòi Trung Bộ, là di sản văn hóa phi vật thể đại diện nhân loại được công nhận cho 09 tỉnh miền Trung. Nơi đây có 02 di sản văn hóa phi vật thể cấp quốc gia là Lễ hội Tháp Bà Ponagar, Lễ hội Cầu Ngư ở Khánh Hòa (trong tổng số 03 di sản văn hóa phi vật thể cấp quốc gia của tỉnh). Ngoài ra, nhiều di sản văn hóa phi vật thể tiêu biểu khác, như Nghề làm Mắm; Lễ hội Đình - Làng; Nghệ thuật trình diễn “Múa Bồng”... Nha

Trang có khoảng 70 lễ hội dân gian diễn ra hằng năm⁽⁷⁾. Khánh Hòa hiện có 06 nghề truyền thống, 04 làng nghề và 01 làng nghề truyền thống được Ủy ban nhân dân tỉnh công nhận⁽⁸⁾, trong đó, nhiều nghề và làng nghề đang được gìn giữ, phát huy tại thành phố Nha Trang.

Nói đến việc khai thác và phát huy nguồn lực văn hóa không thể không đề cập đến các nghệ nhân, văn nghệ sĩ, người lao động ở các làng nghề. Tỉnh Khánh Hòa hiện có 01 nghệ nhân nhân dân; 16 nghệ nhân ưu tú⁽⁹⁾; khoảng 400 văn nghệ sĩ sinh hoạt, công tác thuộc Hội Văn học nghệ thuật tỉnh Khánh Hòa⁽¹⁰⁾. Đây là lực lượng quan trọng đóng góp cho sự nghiệp xây dựng, phát triển văn hóa ở tỉnh Khánh Hòa nói chung và thành phố Nha Trang nói riêng.

3. Thực trạng khai thác và phát huy nguồn lực văn hóa ở thành phố Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa

- Thành tựu phát huy nguồn lực văn hóa

Thời gian qua, tỉnh Khánh Hòa đã có nhiều giải pháp nỗ lực trong việc phát huy nguồn lực văn hóa thể hiện ở chủ trương, định hướng phát triển của tỉnh. Cụ thể, từ Đại hội Đảng bộ lần thứ XV (năm 2005), tỉnh Khánh Hòa quyết định chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo hướng ưu tiên dịch vụ, du lịch - công nghiệp - nông nghiệp. Từ đó đến nay, kinh tế tỉnh Khánh Hòa vận động phát triển ổn định theo xu hướng hiện đại hóa với tỷ trọng dịch vụ, du lịch ngày càng cao. Đây là cơ sở quan trọng để địa phương khai thác thế mạnh về du lịch, dịch vụ gắn với phát huy các nguồn lực văn hóa.

Để tạo điều kiện phát triển du lịch, dịch vụ, từ những năm cuối thế kỷ XX, địa phương đã chú trọng xây dựng kết cấu hạ tầng giao thông, điện, nước, viễn thông,... đào tạo nguồn nhân lực nhằm phát triển du lịch. Công tác thu hút đầu tư trong và ngoài nước hiện thực hóa các dự án phát triển du lịch; giao quyền sử

dụng đất lâu dài cho một số doanh nghiệp có tiềm lực tài chính quản lý, khai thác một số diện tích trên những hòn đảo đã làm cho sản phẩm du lịch của tỉnh Khánh Hòa phong phú, hấp dẫn và chất lượng, đáp ứng nhu cầu của nhiều đối tượng du khách. Doanh thu từ du lịch ở tỉnh Khánh Hòa duy trì tốc độ tăng trưởng nhanh và ngày càng cao. Năm 1990 là 6,9 tỷ; năm 2002 là 300 tỷ; năm 2012 là 2.560 tỷ⁽¹¹⁾; năm 2023 đạt 31.800 tỷ⁽¹²⁾.

Để xây dựng được thương hiệu du lịch mạnh trên bản đồ du lịch trong nước và khu vực, thành phố Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa luôn chú ý khai thác tiềm năng, lợi thế về tự nhiên biển, đảo và văn hóa quê hương. Dấu mốc của sự thành công trong phát triển du lịch tỉnh Khánh Hòa là năm 2003, Bộ Văn hóa - Thông tin cho phép tỉnh Khánh Hòa tổ chức Festival biển Nha Trang, một lễ hội có tính hiện đại trên nền tảng văn hóa xứ trầm hương với nhiều chuỗi sự kiện quan trọng. Cùng năm 2003, Tổ chức Câu lạc bộ các vịnh đẹp nhất thế giới đã phê duyệt kết nạp vịnh Nha Trang làm thành viên thứ 29 của nhóm các vịnh đẹp nhất thế giới. Từ đó, định kỳ 02 năm một lần, Festival biển Nha Trang được tổ chức với nhiều hoạt động, sự kiện sáng tạo, mới mẻ và đa dạng để quảng bá hình ảnh thiên nhiên, đất nước, con người thành phố Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa nói riêng và sản phẩm du lịch biển, đảo Việt Nam nói chung. Những trò chơi dân gian, nghệ thuật hát bài Chòi, lễ hội câu ngư, biểu diễn dân ca, cải lương, múa rối dân gian, triển lãm và trình diễn kỹ thuật làm gốm, dệt thổ cẩm của người Chăm, lễ hội lân sư - rồng đường phố,... là những nét văn hóa truyền thống xuất hiện thường xuyên trong các kỳ Festival biển Nha Trang.

Cùng với Festival biển Nha Trang, nhiều nguồn lực văn hóa khác cũng được chú trọng khai thác, như danh lam thắng cảnh ở Vịnh Nha Trang, Hòn Ngọc Việt,

Hòn Chồng, Hòn Đò, Hòn Tằm, Hòn Mun, Đảo Yến... đều được đầu tư làm khu du lịch sinh thái chất lượng. Các di tích khác, như tháp Bà Ponagar, Viện Hải dương học, Bảo tàng Yersin, Bảo tàng tỉnh, nhà thờ Đá Nha Trang, Đình Phú Vinh, Chùa Long Sơn, Nhà thờ Núi... được quy hoạch xây dựng trở thành các sản phẩm du lịch đặc sắc. Các làng nghề truyền thống được các cơ quan chức năng chú trọng khai thác, phát huy giá trị gắn với tạo việc làm, trở thành điểm du lịch hấp dẫn du khách... Để góp phần gìn giữ, bảo tồn nguồn lực di sản văn hóa, Nha Trang đã ban hành Nghị quyết về việc thực hiện tu bổ các di tích lịch sử văn hóa trên địa bàn với phương thức Nhà nước và nhân dân cùng làm, trong đó, kinh phí thành phố hỗ trợ 80%, xã hội hóa 20%,...

- Một số hạn chế trong việc phát huy nguồn lực văn hóa

Bên cạnh những kết quả đạt được, việc phát huy nguồn lực văn hóa ở thành phố Nha Trang vẫn tồn tại những hạn chế nhất định.

Công tác bảo tồn, gìn giữ các di sản văn hóa là hết sức quan trọng, song vấn đề này ở địa phương còn nhiều bất cập. Nhận thức về tầm quan trọng của di sản văn hóa có lúc, có nơi chưa đầy đủ. Năm 2007, tỉnh Khánh Hòa xin rút vịnh Nha Trang ra khỏi danh sách danh thắng quốc gia, vì những vướng mắc trong hoạt động sửa chữa, xây dựng, tôn tạo trong khu vực bảo vệ của di sản theo Luật Di sản. Đây là những khó khăn, mâu thuẫn trong giải quyết xung đột giữa bảo tồn và phát triển, song địa phương chọn giải pháp xin rút là chưa phù hợp.

Số lượng di tích ở thành phố Nha Trang khá phong phú và đa dạng, nên nguồn kinh phí để bảo tồn, trùng tu, quản lý và duy trì hoạt động là rất lớn. Vì vậy, tình trạng di tích bị xuống cấp, bỏ hoang đã và đang diễn ra trong thực tế. Chẳng hạn, Đình Trường Đông ở phường Vĩnh Trường, thành phố Nha Trang là di tích

cấp tỉnh, được xây dựng cách đây hơn 150 năm, qua 09 lần được sắc phong của vua triều Nguyễn, nhưng nay đình đang có nguy cơ đổ sập do không được duy tu, bảo dưỡng. Hay như Chiên khu Đồng Bò (còn gọi là Mật khu Đá Hang) là căn cứ địa cách mạng, địa chỉ đỏ tiêu biểu, địa phương đã chi ra hàng chục tỷ đồng để đầu tư xây dựng. Nhưng sau khi hoàn thành lại không có kinh phí để quản lý, bảo tồn và phát huy giá trị, vì vậy, di tích Chiên khu Đồng Bò lại tiếp tục hoang phế.

Một vấn đề khác, đó là việc phát huy giá trị di tích chưa đồng bộ, thiếu tính liên kết giữa khai thác du lịch, kinh tế và bảo tồn. Tình trạng di tích bị lấn chiếm không gian, cảnh quan bị che chắn diễn ra ở không ít nơi. Hiện trạng môi trường nước, cảnh quan ven bờ của các danh thắng vịnh Nha Trang đang mất dần vẻ đẹp tự nhiên và hệ sinh thái, “do khai thác du lịch, xây dựng tràn lan, thiếu quy hoạch và tầm nhìn chiến lược”, “quá chú trọng đầu tư phát triển hạ tầng du lịch, cơ sở lưu trú, đặc biệt là các khách sạn cao tầng, khu du lịch nghỉ dưỡng, coi nhẹ việc tu bổ, bảo tồn các danh thắng...”⁽¹³⁾.

Quá trình khai thác du lịch chưa bảo đảm tính bền vững, dẫn đến tình trạng diện tích rạn san hô của vịnh Nha Trang từ năm 2002 đến nay bị suy giảm. Thậm chí năm 2022, tình trạng san hô chết hàng loạt ở một số khu vực trong vịnh Nha Trang và đảo Hòn Mun, mà nguyên nhân chủ yếu “vẫn là sự tàn phá của con người”⁽¹⁴⁾.

Nhìn chung, du lịch tỉnh Khánh Hòa thời gian qua chủ yếu tập trung khai thác lợi thế biển, đảo gắn với các dịch vụ nghỉ dưỡng, song, các sản phẩm du lịch văn hóa chưa đa dạng, đặc sắc. Cho nên, thu nhập từ du lịch của tỉnh Khánh Hòa chủ yếu từ hoạt động kinh doanh lưu trú và dịch vụ ăn uống, tỷ lệ dao động từ 50 - 55%,... và không thay đổi nhiều trong các năm qua⁽¹⁵⁾.

4. Một số giải pháp phát huy nguồn lực văn hóa ở thành phố Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa hiện nay

Thứ nhất, xây dựng và hoàn thiện thể chế, chính sách phát huy nguồn lực văn hóa phục vụ sự phát triển bền vững ở địa phương

Thực tế, hệ thống văn bản quản lý của Trung ương về lĩnh vực văn hóa, du lịch mặc dù khá đầy đủ, song vẫn cần được nghiên cứu, vận dụng, xây dựng và đề xuất những cơ chế, chính sách phù hợp, thiết thực đáp ứng nhu cầu phát triển của địa phương. Trong giai đoạn hiện nay, trên cơ sở Nghị quyết số 09/NQ-TW ngày 28/01/2022 của Bộ Chính trị về xây dựng và phát triển tỉnh Khánh Hòa đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045; Nghị quyết số 42/NQ-CP ngày 21/3/2022 của Chính phủ ban hành Chương trình hành động của Chính phủ thực hiện Nghị quyết số 09/NQ-TW ngày 28/01/2022 của Bộ Chính trị về xây dựng và phát triển tỉnh Khánh Hòa đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045; Nghị quyết 55/2022/QH15 ngày 16/6/2022 của Quốc hội về thí điểm một số cơ chế, chính sách đặc thù phát triển tỉnh Khánh Hòa, ... lãnh đạo các cơ quan chức năng của địa phương cần nhận thức đây là thời cơ thuận lợi để đề xuất, xây dựng cơ chế, chính sách cho địa phương đúng pháp luật, đúng quy trình, đúng thẩm quyền và bảo đảm tính khả thi.

Trước mắt, cấp ủy, chính quyền tỉnh Khánh Hòa cần xây dựng và ban hành nghị quyết chuyên đề về lĩnh vực văn hóa, qua đó hiện thực hóa các nội dung khai thác và phát huy hiệu quả nguồn lực văn hóa ở địa phương phục vụ sự phát triển bền vững. Điều này đã được Thủ tướng Phạm Minh Chính nhấn mạnh trong Lễ kỷ niệm 370 năm xây dựng và phát triển tỉnh Khánh Hòa, 48 năm Ngày Giải phóng tỉnh Khánh Hòa: “Chú trọng phát triển các lĩnh vực văn hóa, xã hội, phải có nghị quyết về phát triển văn hóa, du lịch, biến di sản thành tài sản, nguồn lực; bảo vệ môi trường, bảo

đảm an sinh xã hội, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của nhân dân các dân tộc trên địa bàn tỉnh”⁽¹⁶⁾.

Các cơ quan chức năng cần xây dựng đề án, dự án gìn giữ, bảo tồn, phát triển nghề truyền thống, làng nghề truyền thống tránh nguy cơ bị mai một, thất truyền. Cần gắn quá trình phát triển làng nghề với phát triển du lịch cộng đồng; gắn với các sản phẩm đặc trưng của Chương trình OCOP, đẩy mạnh đăng ký nhãn hiệu hàng hóa; quảng bá và xúc tiến hoạt động thương mại để tăng doanh thu cho lao động làng nghề.

Thứ hai, nghiên cứu đánh giá tiềm năng phát triển các nguồn lực văn hóa, sản phẩm, dịch vụ từ các nguồn lực văn hóa

Trước tiên, các cơ quan chức năng ở thành phố Nha Trang cần sớm hoàn thành tổng kiểm kê di sản văn hóa (vật thể và phi vật thể) trên địa bàn để tránh nguy cơ mất mát, mai một. Từ đó, có chính sách đầu tư, hỗ trợ kịp thời việc nghiên cứu, sưu tầm và phục hồi tài nguyên văn hóa. Tiếp theo, tư liệu hoá di sản, lập bản đồ, đánh giá tiềm năng phát triển các nguồn lực văn hóa trong phát triển kinh tế - xã hội. Lựa chọn lĩnh vực thế mạnh để đề xuất kế hoạch phấn đấu tham gia Mạng lưới Thành phố Sáng tạo của UNESCO. Hiện nay, Việt Nam đã có 03 thành phố được UNESCO công nhận, như Hà Nội năm 2019, Đà Lạt và Hội An năm 2023. Bên cạnh đó, địa phương cần tiếp tục đổi mới, cải tiến các sản phẩm du lịch văn hóa đã được khẳng định thương hiệu tại Nha Trang như Festival biển Nha Trang, Tháp bà Pornagar, khu du lịch sinh thái biển - đảo, làng nghề Trường Sơn, khu phố ẩm thực,...

Ngoài ra, cần nghiên cứu xây dựng, phát triển các sản phẩm, dịch vụ văn hóa, thực hiện hiệu quả Đề án Phát triển sản phẩm du lịch Khánh Hòa nhằm đáp ứng nhu cầu du lịch phục vụ nhân dân.

Đồng thời, cần chú trọng các sản phẩm du lịch chất lượng cao, đa dạng, sáng tạo, mang đậm bản sắc văn hóa dân tộc.

Thứ ba, tăng cường liên kết, hợp tác để phát triển du lịch

Vấn đề liên kết, hợp tác phát triển du lịch cần tiếp tục nỗ lực thực hiện một cách thực chất, đi vào chiều sâu và có hiệu quả. Những năm qua, Sở Du lịch tỉnh Khánh Hòa và Hiệp hội Du lịch Nha Trang - Khánh Hòa đã ký kết hợp tác phát triển du lịch với nhiều tỉnh, như Lâm Đồng, Đắk Lắk, Phú Yên, Bình Định, Ninh Thuận, Bình Thuận, Thành phố Hồ Chí Minh, Thủ đô Hà Nội,... Song, thực tế kết quả đạt được vẫn còn hạn chế, việc kết nối lỏng lẻo, hiệu quả chưa cao. Vì vậy, thời gian tới, cần đẩy mạnh hơn nữa việc liên kết, hợp tác phát triển du lịch trong thực tế gắn với nhiều hoạt động thiết thực nhằm khai thác thế mạnh của mỗi địa phương, tránh trùng lặp, dựa trên quan điểm các bên cùng có lợi.

Thứ tư, đẩy mạnh chuyển đổi số trong lĩnh vực du lịch và văn hóa

Thời gian qua, ngành du lịch và văn hóa ở Nha Trang - Khánh Hòa đã đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin vào lĩnh vực du lịch, tạo điều kiện thuận lợi để quản lý, quảng bá, giới thiệu, đem lại nhiều trải nghiệm mới cho du khách. Đặc biệt, trong bối cảnh cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư hiện nay, đây là một trong những giải pháp đột phá, hết sức quan trọng để thúc đẩy phát triển du lịch ở địa phương.

Do đó, để làm tốt công tác chuyển đổi số, trước hết, cần đẩy mạnh số hóa dữ liệu về di sản, di tích, lễ hội, phong tục tập quán, bản sắc văn hóa các dân tộc, bảo tàng, thư viện, làng nghề, các điểm đến du lịch, nhà hàng, khách sạn, địa điểm mua sắm, giải trí,... Đây là yếu tố tiên quyết, là cơ sở của quá trình chuyển đổi số, bởi vì muốn chuyển đổi số phải có dữ liệu số. Vì vậy, cần thực hiện cơ chế chia sẻ, kết nối, liên thông, dùng chung dữ liệu giữa các lĩnh vực văn hóa, du lịch với nhau, đồng

thời là cơ sở để sớm thực hiện thành công Dự án Xây dựng bản đồ số du lịch Khánh Hòa □

(1) U.S. Department of the Interior, Definitions. <https://www.doi.gov/recovery/about-us/definitions>, ngày 10/8/2023

(2) Phạm Duy Đức, *Quan điểm của Đảng về phát huy nguồn lực văn hóa*, https://www.tapchiconsan.org.vn/web/guest/van_hoa_xa_hoi/-/2018/822103/quan-diem-cua-dang-ve-phat-huy-nguon-luc-van-hoa.aspx, ngày 21/5/2021

(3) Hoàng Phê (Chủ biên), *Từ điển tiếng Việt*, Nxb Đà Nẵng - Trung tâm Từ điển học, 2002, tr.769

(4) Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, *Giáo trình Văn hóa và Phát triển dùng cho hệ đào tạo Cao cấp lý luận chính trị*, Nxb Lý luận Chính trị, 2021, tr.99

(5) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, t.I, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tr.146

(6) Ủy ban nhân dân tỉnh Khánh Hòa, Quyết định số 2228/QĐ-UBND ngày 06/8/2018 về phê duyệt, công bố danh mục kiểm kê di tích trên địa bàn tỉnh Khánh Hòa đến ngày 31/12/2017

(7) Thu Hương, *Nha Trang: Tiếp tục xây dựng và phát triển văn hóa, con người một cách toàn diện*, <https://khanhhoa.dcs.vn>, ngày 06/11/2018

(8) Ủy ban nhân dân tỉnh Khánh Hòa, Quyết định số 2661/QĐ-UBND ngày 07/9/2016 về việc công nhận nghề truyền thống, làng nghề, làng nghề truyền thống tỉnh Khánh Hòa

(9) Châu Tường, *Trao danh hiệu “Nghệ nhân ưu tú” cho tám nghệ nhân của tỉnh Khánh Hòa*, <https://www.nguoiduatin.vn> ngày 20/12/2022

(10) Diêu An (2019), *Đại hội Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh Khánh Hòa*, <https://ktv.org.vn>, ngày 16/10/2016

(11) Bảo Trân (2013), *Đầu tư phát triển du lịch Khánh Hòa: “Tầm nhìn hướng biển!”*, <https://laodong.vn>, ngày 03/5/2013

(12) Xuân Thành, *Năm 2023, Khánh Hòa đón 07 triệu lượt khách, tăng 170,5% so với năm 2022*, <https://baokhanhhoa.vn>, ngày 12/12/2023

(13) và (14) Phạm Sông Ngân, *Trí thức Khánh Hòa “soi” thực trạng bảo tồn di sản văn hóa của tỉnh*, <https://tuoitre.vn>, ngày 31/10/2023

(15) Xuân Thòa, *Du lịch Khánh Hòa: Đổi mới để phát triển bền vững*, <https://khanhhoa.dcs.vn>, ngày 09/3/2021

(16) Đặng Nguyên, *Khánh Hòa phải có nghị quyết về phát triển văn hoá, du lịch, biến di sản thành tài sản, nguồn lực*, <https://bvhttdl.gov.vn>, ngày 03/4/2023